

► SLOVENSKI MUČENCI 20. STOLETJA

Zakaj se spominjamo teh naših mučencev? Gotovo ne zato, da bi se ponašali, da imamo svetnike tudi v našem narodu. Še manj zato, da bi z raziskovanjem teh mučeništev spodbujali grenke občutke iz tistih časov ali očitke in celo sovražne misli. Želja je, da spoznavamo naše rojake iz bližnje preteklosti, ki so junaško vztrajali v veri in zvestobi Gospodu Jezusu, ki jih nobena grožnja, tudi mučenje in smrt, ni mogla odvrniti od vere in zaupanja vanj. Ob njih se torej zavedamo, da smo imeli in še imamo svetnike tudi v svoji sredi, da je svetost tudi danes navzoča in dejavna v našem narodu. Naši svetniški kandidati so nam lahko za zgled in opora na naši poti.

Janez Strašek

Za pozno mašo so ga zaman čakali

Janez Strašek se je rodil 11. decembra 1906 na Slakah pri Podčetrtku. Po osnovni šoli, ki jo je obiskoval v Podčetrtku, je odšel v Ljubljano k lazaristom in iz njihovega zavoda obiskoval srednjo šolo. Po maturi se je odločil za duhovniški poklic. Leta 1928 je v Grobljah vstopil v misijonsko družbo (k lazaristom) in od leta 1929 do 1934 študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani. V duhovnika je bil posvečen 13. avgusta 1933. Kot duhovnik je deloval v raznih krajih: bil je kaplan v Radečah, Beogradu, nato je bil kaplan, katehet in župnijski upravitelj v Kosovski Mitrovici, zatem je spet deloval v Beogradu. Od leta 1942 do 1944 je deloval v Kragujevcu, naslednje leto pa v Novem Knjaževcu. 8. septembra

JANEZ STRAŠEK

1946 je prevzel v upravo župnijo Svetice na Hrvaškem, nedolgo za tem pa je v soupravo prevzel še župnijo Ozalj. Slovenski lazaristi so v Sveticah vestno in previdno delovali. Na njihovem območju je bilo partizansko zbirališče, vendar zoper lazariste do tedaj ni bilo kakšnega posebnega nasprotovanja. Na cvetno nedeljo, 30. marca 1947, je Janez Strašek v župniji Ozalj opravil jutranjo mašo,

BERNARD ŠTUHEC

nato pa bi moral imeti v Sveticah pozno mašo, t. i. »poldanco«. Ljudje so ga čakali, a ga ni bilo. Naslednji dan so ga našli ubitega v gozdu in pokritega z listjem. Ustreljen je bil z lovsko puško. Po pričevanju ljudi naj bi ga trije predstavniki krajevne politične organizacije čakali ob poti in ga umorili, podobno kakor tudi ozaljskega župnika Matijo Kranjčiča. V ozadju tega umora je bilo sovražstvo do Cerkve in duhovnikov. Janez Strašek je pokopan v Sveticah na Hrvaškem.

Bernard Štuhec

Ubili so ga na Teharjah

Bogoslovec Bernard Štuhec se je rodil leta 1920 v kmečki družini v Kupetincih, župnija Sv. Jurij ob Ščavnici. Leta 1932 je prišel v salezijski zavod v Veržeju. Po petem razredu gimnazije je Bernard zaprosil za sprejem v to redovno družbo in vstopil v noviciat. Po končani gimnaziji je nastopil čas vzgojne prakse, ki ga je Bernard posvetil študiju klasičnih jezikov na ljubljanski univerzi. Tako se je pripravljaj na bodoče delo na rakovniški gimnaziji.

Stanoval je na Rakovniku. V tem času je bila objavljena splošna mobilizacija. Kot mnogi drugi je tudi Bernard Štuhec videl pogubno delovanje komunistov in se je – skupaj z drugimi bogoslovci, ki so v tem videli najboljšo rešitev – pridružil domobrancem, ki so se uprli komunističnemu nasilju in pobijanju nedolžnih ljudi. Kot domobranec je ob koncu vojne odšel na Koroško. Od tam so ga Angleži leta 1945, skupaj z drugimi domobranci, vrnili in jih zvijačno izdali v roke komunistov. Bernarda Štuheca so nazadnje videli kot ujetnika na Teharjah, nato pa se je za njim izgubila vsaka sled. Kam so partizani s Teharij odpeljali Bernarda in kje so ga umorili, ni znano, gotovo pa je, da je končal kot žrtev komunističnega nasilja, ki so ga partizani izvajali predvsem nad duhovniki in bogoslovci.

s. Karmela Premrov

Navduševala je mlade

Antonija Premrov (1912–1949) je bila doma v Martinjaku pri Cerknici. Pred drugo svetovno vojno je vstopila k Marijinim sestram v zavodu Vincentinum v Ljubljani in dobila redovno ime s. Karmela. Usposobila se je za bolniško sestro in organistko. Delovala je v Šlajmerjevem domu. Ko so leta 1945 prišli na oblast komunisti, so med drugim odpustili tudi redovne sestre iz bolnišnic in se skušali znebiti takih, ki so zbirali mlade k božji službi. Vrnila se je domov in se zaposlila v šivalnici v Grahovem. Leta 1947 so jo naprosili, da je šla streč starejši gospe v Cerknici. Tamkajšnji župnik jo je povabil, da bi

S. KARMELA PREMROV

pomagala tudi v župniji. Prevzela je mesto organistke. Vodila je kar precej močan pevski zbor, v katerem so prevladovali mladi, fantje in dekleta. Med njimi je bila zelo priljubljena, kar komunističnim oblastnikom ni šlo v račun. Razni aktivisti so večkrat metali kamenje na hišo, kjer je stanovala, in jo skušali zastraševati. Dne 14. januarja 1949 se je zvečer odpravila proti župnišču, kjer je zbor redno imel pevske vaje. Pevci so jo zaman čakali. Ob poti so jo prestregli neznanci z avtom ter jo nasilno odpeljali. Potem so jo zasliševali, jo mučili, jo onečastili ter slednjič umorili in njeno truplo vrgli v Cerkniško jezero. Krajevne oblasti so njene domače skušale utišati z govoricami, češ, da je odšla v Trst. Kasneje je sosed, ki je kosil na travniku na Cerkniškem jezeru, našel njeno truplo. Policija domačim ni dovolila, da bi jo dostojno pokopali. Odpeljali so njeno truplo in tako se niti ne ve z gotovostjo, kje so jo pokopali.

P. METOD BENEDIK